

Naročnine listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
 Cena Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
 rat ali oznanila se zaračunajo po dogovoru,
 pri večkratnem inseriranju primeren popust.
 Uredništvo sprejema naročnine, inserate
 in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
 Uredništvo in upravišstvo je v Mariboru,
 Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se mo-
 govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
 Rokopisi se ne vračajo.
 Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
 Telefon interurban št. 113.

129. številka

Maribor, dne 7. novembra 1924.

Letnik XVI.

Ali je res zopet P. P. režim?

Pašič-Pribičević zopet na vladi? Neverjetno, ako bi ta vest ne prišla iz Beograda ter se od tamkaj potrdila. Neverjetno radi tega, ker ti dve imeni reprezentirata v naši državi korupcijo in nasilje in ker se je vsa poštena javnost izjavila za to, da se mora na vsak način v naši državi ubiti zmag korupcije, ki slabi državo ter jo tira naprej po poti do prepada. Da se obrani in ohrani korupcija ter ostanejo brez kazni tisti, ki so ropali imetje države in imetje naroda, zato pride nasilje zopet na vlado.

To bi torej bil konec vladine krize, ki je počela 15. oktobra. Začela se je na neparlamentarni način, končana bo proti primitivnim načelom vsakega pravega parlamentarizma. Začela se je baže radi tega, da se razširi baza za delo vlade reda, zakonitosti, poštenja, pobijanja korupcije in udeležitve sporazuma med SHS. Končana pa bo tako, da se parlamentarni manjšini izroči vlada ter da nositelji korupcije dobijo nalogo, da pobijajo korupcijo. Difficile est satyram non scribere (teško je ne pisati satirično).

Ni pa to samo satira, to je za državo tragika. Tisti, ki so zastrupili odnose med Srbi, Hrvati in Slovenci, tisti, ki so diskreditirali državo pred vsem kulturnim svetom s korumpiranjem uprave, tisti, ki so iz Jugoslavije hoteli napraviti nekako zloglasno oazo neparlamentarne in nasilne vlade, ti ljudje sedaj zopet pridejo do krmila države. Kulturna Evropa se je zgražala nad režimom P. P. letošnjo spomlad ter dala odločilnim faktorjem prijateljske nasvete, da se mora končati tak režim, ki ne spada v Evropo. Ali so se ti prijateljski nasveti zopet pozabili?

Da pomenja povratek Pašičevcev na vlado za državo pravo nesrečo, to potrjuje tudi državni podtajnik Cemović, po rodu Srb, ki je napram uredniku beograjske »Politike« izjavil med drugim sledeče: »Politika Pašičevcev je bolj opasna, kakor se sploh more misliti. Prosim Vas, da imate na umu to, da je dejanski voditelj radikalne stranke dr. Laza Marković in da je Pašič samo firma. Že to kaže, kako velika opasnost preti kralju in domovini s te strani. Vi se čudite? Ali mar ni v Bjelini zavezal Pašič proti kralju SHS prav isto stališče, kakor ga zavzema Radič? Pašič je ravno tako grozil kralju v imenu Srbov, kakor grozi Radič v imenu Hrvatov. Pašičevci so monarhisti kakor Radič. Največja nevarnost preti od Pašičevcev, ker so oni predstavniki režima korupcije. Vsi smo priče, da nimajo Pašičevci druge skrbi, kakor da pokrijejo svojo odgovornost za lažnjivim srbovanjem in z lažnjivo skrbjo za državno in narodno edinstvo. V tem jih krepko podpira Radič. Mislim, da to razume vsak politik. Dokler veljata Pašič in Pribičević za predstavitelja Srbov, tako dolgo ima Radič vse pogoje, da napreduje.«

O novih volitvah je izjavil g. Cemović: »Zlo je v tem, ker se z novimi volitvami ne da odpraviti parlamentarne težkoče. Nasprotno kaže vse na to, da bi mogle postati volitve fatalne. Te fatalnosti se ne boje samo Radič in Pašičevci, oni hočejo izmeriti sile, pa magari da vse propade in da zaplava dežela v krvi.«

G. Cemović je dvorski človek. Ako je on uverjen, da bi nove volitve mogle postati fatalne, bi bila njegova dolžnost, da to pove in dopove na kompetentnem mestu ter da vsaj vpliva na to, da se vodstvo volitev ne bo izročilo tako obsovaženim političnim predstavnikom srbstva, kakor sta Pašič in Pribičević.

Vlada nacionalnega bloka, kakor imenuje ljubljansko »Jutro« Pašič-Pribičevićovo kliko, se bo obrnila do posameznih parlamentarnih skupin, da pomagajo sprovesti v parlamentu nekatere najnujnejše zakone, predvsem invalidski in protikorupcijski zakon. Za ta slučaj bi Pašič-Pribičevićeva vlada nastopila kot poslovnost-volilna vlada. V nasprotnem slučaju pa bo, tako napoveduje »Jutro« narodna skupščina razpuščena in razpisane bodo za februar nove volitve.

Da bi Pašič-Pribičevićeva klikla mogla v parlamentu dobiti večino za sprovedbo kakšnega parlamentarnega programa, je neverjetno in izključeno. S korumpiranimi elementi poštene stranke ne morejo sodelovati, najmanj v tem cilju, da se odpravi in pobije korupcija. Pošten svet bi tako počenje obsojal, cinični pa bi se smejali in lopovi veselili.

Preostajajo torej volitve. Slovenska ljudska stranka je za nje pripravljena ter sprejema z zavestjo in odločnostjo borbo proti korupciji, nepoštenosti in nasilju. Zmagali bomo mi, ker z nami je slovensko ljudstvo! Živel suvereni slovenski narod! Živela avtonomija in samovlada Slovencev! Proč s korupcijonisti in nasilniki! Živel sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci! Živela bodoča preureditev države v smislu našega programa!

Politični položaj.

P.-P. VOLILNA VLADA.

Vladar je ob 8. uri podpisal ukaz za sestavo nove volivne vlade. Vlada je sestavljena tako-le:

Ministrski predsednik Nikola Pašič.
 Podpredsednik in minister brez portfelja Marko Trifković.
 Minister za notranje zadeve Boža Maksimović.
 Minister za zunanje zadeve dr. Momčilo Ninčič.
 Minister za finance dr. Milan Stojadinović.
 Minister za pravosodje dr. Edo Lukinič.
 Minister za prosveto Svetozar Pribičević.
 Minister za promet Andra Stanič.
 Minister za javna dela Nikola Uzunović.
 Minister za šume in rude dr. Gregor Žerjav.
 Minister za trgovino dr. Prvislav Grisogono.
 Minister za poljedelstvo in zastopnik ministra za agrarno reformo Krsta Miletič.
 Minister za vere Miša Trifunović.
 Minister za narodno zdravje in zastopnik ministra za socialno politiko dr. Slavko Miletič.
 Minister za izenačenje zakonov Marko Gjuričič.
 Minister za pošto in brzojav Velja Vukičević.
 Minister za vojsko in mornarico general Dušan Trifunović.

Razpust narodne skupščine. Istočasno z ukazom o imenovanju Pašič-Pribičevićeve vlade je kralj podpisal tudi ukaz, s katerim se razpušča narodna skupščina. Dan volitev še ni določen, gotovo pa je, da bo vlada izrabila ves po ustavi določen rok to je 3 mesece, tako da se bodo nove volitve vršile začetkom februarja 1925.

Blok ostane kompakten. Pribičeviću se ni posrečilo razbiti klub demokratov. Davidovičevci ostanejo zvesti svoji politiki narodnega sporazuma in poštene uprave. Kompakten torej ostane ožji in širši blok. Včeraj so voditelji bloka imeli sestanek, na katerem je dr. Korošec predložil načrt skupnega proglasa na narod, ki danes izide.

Radič zapustil Zagreb. Radič se je včeraj s soprogo in sinom Vladimirjem odpeljal iz Zagreba. Ob pol 8. zjutraj je prišel Radič v uredništvo »Hrvata« in se tam pol ure pogovarjal z dr. Lorkovičem. Nato je odšel domov in je ob 8.15 uri z avtomobilom zapustil Zagreb. Ker ima Radič potni list za Avstrijo in Švico, kamor je nameraval iti obiskat svojega bolnega zeta, je verjetno, da je odšel v Avstrijo, odtam pa bo najbrž šel v Švico.

Politična morala radikalne stranke. Mandatar Timotijević je na znan način ali pa vsaj približno tako kot predstavnike ožjega bloka obvestil radikalni poslanški klub o tem, da je njegov mandat, odnosno zvezna vlada, ki jo želi sestaviti, vezana na gotov program v smislu izjave prejšnje Davidovičeve vlade. Radikalni klub se je vsedel k posvetovanju in se je posvetoval več dni. Najprej so se oglašili znani korupcijonisti, ki so se odkrito pokazali, kakoršni so; zahtevajoč, naj se glede nove vlade zapiše in ugotovi, da Davidovičeve politike ne bo nadaljevala in da se ta politika celo obsoja. Za korupcijonisti so se pa oglašali drugi radikali, ki najbrž za to ne spadajo v korupcijonistični krog, ker še niso imeli dovolj prilike za korupcijo in zlorabo državne oblasti ter so stavili razne protipredloge. Eni so hoteli samo gotove spremembe v tem, kar jim je Timotijević sporočil in napisal, drugi pa so menili, naj bi se ves program bodoče združene vlade napisal, da se lahko o vseh točkah podrobno razpravlja. Raznovrstni predavatelji so bili po dolgem razpravljanju zelo nasajeni in burni ter bi se hudo kregali, če ne bi sam Pašič ene in druge pomiril takole: »V izjavi ni potrebna točka, ki bi obsojala delo Davidoviča, ker, ko enkrat ni več Davidovičeva vlada, tudi ni več politike te vlade in kar enkrat ni več, to ni potrebno, da se obsoja.« Po tem navodilu Pašiča so se vsi radikali korupcijonisti, čisti, na pol ali nehoti čisti, na pol korupcijonisti in vsi drugi popolnoma pomirili. S svojim podukom jih je Pašič popolnoma prepričal, da bi že znal politiko tako ukreniti, da bi bila vsem po volji. Sicer so pa bili tudi predlogi, naj bi se korupcija začela pobijati samo v bodoče, vse preteklo pa naj bi se smatralo za pokopano in izpuštili bi se moralo na vsak način določiti, po katerem bi morali politični prvaki polagati račune o pridobljenem premoženju.

Radikalni odgovor Timotijeviću. Radikali so mandatarju Timotijeviću odgovorili takole: 1. Tradicionalna politika radikalne stranke je negovala odnošaje bratske ljubezni in sloge med SHS, kar je z vsem dosedanjim delom, kakor tudi v svojih odločitvah in pri vseh prilikah tudi javno manifestirala. Z ozirom na to, je osnovni program dela in politike radikalne stranke delo za sporazum s Hrvati in popolnoma soglašamo, da bode to program tudi bodoče koalicijske vlade. 2. Kar se tiče delovnega programa v skupščini naglašamo, da sta bila invalidski in kreditni zakon že v programu radikalne homogene vlade in popolnoma soglašamo, da se mora ta projekt kot najnujnejši v skupščini izglasovati. —

Ravno tako smatramo, da se mora zakon o pobijanju korupcije nujno v skupščini izglasovati, ker smo to že dokazali z glasovanjem v skupščini za nujnost tega načrta in s tem, da smo pristali radi te nujnosti, da se ta zakonski načrt iz dobe izrednega zasedanja avtomatično prenese v redno zasedanje. Mnogo nam je ležeče na tem, da državni proračun v splošnem interesu v pravem času votiramo v skupščini. Ravnotako smatramo za potrebno, da bi morala ta vlada v skupščini izglasovati tudi tiskovni zakon in zakon o obrtniških kreditih. 3. Razume se, da bi ta vlada morala uporabiti zakon enako napram vsem in vsakemu. Da bi pa ne bilo neso- glasja v razumevanju, kaj je enaka uporaba zakona napram vsem in vsakemu, smatramo, da je potrebno ugotoviti: Nikakor se ne bo smelo dopustiti, da se trpijo protustavna in protizakonita dejanja iz izjave, naperjene proti državni ureditvi in javnemu miru, marveč se morajo vsa taka dejanja in take izjave pobijati in po zakonu kaznovati napram vsem in vsakemu enako. — Ravno tako se mora tudi pobijati vsak napad in omalo- važevanje vojske in vprašanje revolucionarnega duha v vojsko in kaznovati! — Kar se 1. točke tiče je radikalno »negovanje bratske ljubezni« dovolj dobro poznano in preizkušeno. Glede »sporazuma« poznajo radikali samo Hrvate, na Slovence se pa niti ne spomnijo. Po svoji 2. točki bi »pobijali« korupcijo samo v bodoče, vso preteklo bi pa pokopali in prikrili. Vzne zakone bi uveljavili po svoje in ne sporazumno s prizadetimi, kakor se je na primer Davidovičeva vlada sporazumela z invalidi in dr. Tretjo točko rabijo za to, da bi lahko cele narode proglasili za »protidržavne« in jih preganjali. Treba k temu še pristaviti, da so zahtevali za sebe 10 ministrskih mest, seveda najvažnejših, — in ko bi tako imeli večino v vladi, bi pa kako skupino izrinili tudi iz parlamenta, da bi po svoji stari navadi nadaljevali »negovanje bratske ljubezni«.

Od konca Timotijevićevega mandata do PP. vlade. V sredo opoldne je demokratski klub objavil, da radikalni odgovor ne odgovarja mandatu, ki ga je kralj dal Timotijeviću. Timotijević je na to kralju vrnil mandat. Na dvoru so se na to zopet začele avdijence. Sprejeta sta bila najprej Davidovič in Ljuba Jovanovič, ki je dejal, da ne more priporočiti vlade parlamentarne večine. Ta izjava je posebno značilna za Jovanoviča, ki se je od te večine dal voliti za skupščinskega predsednika, sedaj je pa ne more priporočati. Minister dvora je na to obiskal Pašiča na domu, kralj pa je še pozno v noč sprejemal razne svetovalce. Končno je bil sprejet radikal Marko Trifković, ki je ostal na dvoru do polnoči. Trifković je odnesel iz dvora mandat za PP. volilno vlado. Tej vladi je za predsednika določen Pašič, Marko Trifković bi pa kot podpredsednik za časa njegove boleznii vodil posle.

Po svetu.

Rumunska vlada proti katoličanom. Rumunska vlada in zlasti njen prosvetni minister Anglescu silno zatira katoličane. Pod pretvezo, da so nemške in madžarske, torej nacionalno-revolucionarne in »državi nevarne«, se zapirajo katoliške šole. Rumunski šolski komisarji preganjajo tudi šolske sestre in sploh je nasilje proti katoličanom toliko, da z ogorčenjem odmeva po celem katoliškem svetu.

Spopadi med fašisti in bojviki. V Rimu je ob počastitvi groba neznanega junaka prišlo do hudih spopadov med fašisti in med udeleženci vojne ali bojviki, ki so člani udruženja Italia Libera. Fašisti so hoteli temu udruženju iztrgati zastavo, ki je bila v skupni povorki. Člani udruženja so najprej odbili fašistovski napad, nato so pa zapustili povorko in se v znak protesta nad fašistovskim nasiljem pridružili udruženju bojvnikov in udruženju vdov padlih vojakov. Med onimi, ki so zapustili povorko, sta bila tudi dva fašistovska poslanca, ki sta nato direktorju fašistovske stranke prijavila svoj izstop iz stranke. Pepino Garibaldi je izdal proglas na narod, v katerem pravi, da je za vse te napade fašistov odgovoren sam Mussolini.

Nemška krščansko-socialna stranka na Češkem. — Koncem minulega meseca se je v Trautenu vršil državni strankin zbor nemških krščanskih socialistov v Čehoslovaški republiki. Stranka je pri zadnjih občinskih volitvah priborila 3606 občinskih odbornikov. Najvažnejša točka dnevnega reda je bil referat senatorja dr. Lederbur-Wihelma o političnem položaju. Zmisel njegovih izjavanj je bil: Ali bodo Čehi, če bo njihova hegemonija ostala trajno trdna, ponudili Nemcem milodar revne nagodbe ali pa bodo morali, če se razmere zaostre v usodno vprašanje, ali hočejo živeti z njimi ali pa izhizati brez njih, priznati njihove zahteve.

Okrepitev republikanizma v Nemčiji. Vodja nemške demokratske stranke (republikanske) dr. Koch je podal naslednjo izjavo o položaju: Volitve v mestni zastop v Hamburgu, kjer so republikanci sijajno zmagali, so po raznih znakih merilo za državnozbornostne volitve.

Spominjajte se Dijaške večerje!

Vesti o razpadanju demokratske stranke na republikanski in monarhistični del so popolnoma izmišljene. Pri volitvah začetkom decembra je republikancem zmagala zagotovljena, ker imamo že od leta 1914 priliko opazovati, kako so nacionalisti nespornost med seboj. Ker ne vedo, ne kod ne kam, se kregajo in cepijo. Preobrat v vladni politiki na Angleškem ne more imeti za nemške republikance slabih posledic. Drugače bi pa bilo, če bi moral iti za Macdonaldom tudi Herriot. — Demokratska stranka smatra za najvažnejše vprašanje gospodarske politike nove trgovske pogodbe. Za te so republikanci vse potrebno in pripravno uredili zunanje-političnim potem in to zna nemški narod ceniti, da ne bo nasel kakim nacijskimi prevaram in poskusom. V gospodarskem oziru je prišla Nemčija v velike stiske, ker je morala eksportirati ljudi in ne blago ter izdelke, sedaj pa se obrača na bolje, ko z zunanjimi trgovskimi in gospodarskimi zvezami daje svojim ljudem dovolj dela in zaslužka. Temu zboljšanju bi bile zelo nevarne nakane nacionalistov in ljudske stranke o visoki varstveni carini. Izjave republikanskega voditelja popolnoma potrjuje kongres te stranke v Berlinu, ki se je pretvoril v velikansko manifestacijo republikanizma. Na tej manifestaciji je govoril znani general-pacifist Deimling, ki je povdarjal v glavnem to-le: Če bi reakcija zrušila republiko, bi nastal v Nemčiji krvav meščanski boj in Evropa bi ugotovila, da Nemčija ogroža svetovni mir. Samo republika lahko ohrani in poveča novo Nemčijo. Nemški republikanci bodo tudi skrbeli, da zavzame Nemčija čemprej dostojno mesto v Društvu narodov ter da pomaga sama prenovljati in ustvarjati tudi novo Evropo in novi svet.

Razcep med nemškimi monarhisti. Med nemškimi, osobito bavarskimi monarhisti prihaja do čimdalje večjega nesoglasja. Monarhistični struji grozi razcep, katerega so razsodni ljudje že dalje časa pričakovali. Dasi namreč izgleda na zunaj nastop nemških monarhistov enoten, se pojavljajo med njimi razne struje, ki bodo prej ali slej privedle do razcepa. Največjo vlogo igrajo osebna vprašanja, ker imajo preveč kandidatov za nemški prestol. Dočim so bavarski monarhisti po večini za svojega bivšega »Kronprinca« Ruprechta, se severnemški monarhisti z Ludendorffom na čelu navdušujejo za Hohenzollernce. Tretjo strujo zopet vodi znani Hitler, ki si idejo monarhije zamišlja bolj idealno, kakor drugi, toda naslanja se vedno bolj na Ludendorffa. Spor se je poseben zaostрил radi nekaterih Ludendorffovih izjav, v katerih je napadel Ruprechta, da je pripravljal na svojo pest preteklega leta monarhističen prevrat ter da je imel proglaš na narod sestavljen. Pristaši Ruprechta so na te izjave odgovorili, da je Ludendorff navaden lažnik in da so njegove grožnje o nacalnih odkritjih smešne. Proti Ludendorffu je nastopila tudi zveza nemških oficirjev, od katere je Ludendorff zahteval izjavo solidarnosti, pa mu je ni hotela dati.

Nemško-ameriško zrakoplovstvo. Nemci hočejo v družbi s Fordom napraviti novo letalo, zelo po ceni in v velikanskem številu. Generalni konzul Ludvik Roselius se bo peljal v to svrhu v Ameriko k Fordu. Gre za majhno letalo, zgrajeno pred kratkem v Bremenu pri tvrdki Wulff. Motor ima 75 konjskih sil, prostor za dva pilota in tri potnike; aparat je težek 570 kg, vzame pa s seboj še 400 kg, skupna teža 1170 kg, hitrost na uro 140 km. Ker bo letalo zelo po ceni, upajo, da ga bodo kmalu splošno uporabljali; izdelovali ga bodo namreč kar v celih serijah, kakor izdeluje Ford avtomobile.

Ameriške volitve. Priprave za volitve v Zedinjenih državah so se vršile v največjem miru, ker ameriška politika že v splošnem ne trpi velikega vrvenja. Prebivalci Amerike se tudi ob volitvah ne dajo spraviti iz ravnotežja, kandidati imajo nekoliko govorov in s tem je stvar končana. Cela desetletja se že v Ameriki silno mirno in celo ravnodušno izvedejo predsedniške volitve. Pred tridesetimi leti se je še 70 odstotkov ameriških volilcev udeležilo volitev, pri zadnjih volitvah je pa bilo komaj 40 odstotkov. Iz te ravnodušnosti je pa sedaj Amerikane prebudil tretji kandidat za predsedniško mesto. Prvi kandidat je sedanji predsednik Coolidge, ki pripada takozvani republikanski ameriški stranki. Coolidge je bil poprej podpredsednik, nenadna smrt predsednika Hardinga ga je pa napravila za predsednika. Na tem mestu je bil zelo marljiv, a je vodil samo ozko čisto ameriško politiko ter se je naravnost s pretirano skrbjo ogibal vsakega vprašanja, ki preveč danes ves svet. Demokratska stranka je postavila za kandidata Dawesa in sicer kot moža kompromisa, ker so eni člani stranke zahtevali zeta pokojnega predsednika Wilsona, drugi pa newyorškega namestnika Smitha. Če bi bila samo ta dva kandidata Coolidge in Dawes, bi bil v Ameriki volilni boj popolnoma tih in bi bilo zanimanje za volitve še manjše kot poprej. Oba kandidata sta samo predstavnika dveh ogromnih podjetniških in denarnih skupin, ki se pa znata tudi v miru zediniti in prepustiti volilcem, da si izberejo enega kandidata po svojem dopadenju. Nastopil je pa tretji kandidat in to je nekaj neobičajnega v Ameriki. Zadnji tretji kandidat je bil leta 1912. Tretji kandidat sedaj se imenuje Lafolette. On nima za seboj v pravem pomenu besede stranke trustov, ampak idejo in načela. Ta kandidat je rodom Francoz ter pripada onim hrabrim pionirjem, ki so šli iz Kanade proti zapadu ter izvršili velikansko kolonizacijo. Star je že blizu 70 let, a je silno živahen in napreden. Ta kandidat je zastopnik zdravih socialnih idej, predvsem je pa odločen pacifist še od tedaj, ko je bila vojna na dobrem glasu. — Vsi trije kandidati so nastopili v marsičem z zelo sličnimi progami. Vsi se izjavljajo n. pr. proti fašizmu »Ku-klux-klan«. Lafolette je imel na programu še važna socialna vprašanja ter je odločno pobijal politične vplive združenih velepodjetij in bank. Dne 4. t. m. — po ameriški ustavi »prvi tork

v novembru« — se je volil zbor glasovalcev. Teh je 531. Ta glasovalni zbor izvoli predsednika in podpredsednika. Volitve morajo biti izvedene do druge srede v prihodnjem letu — to je v tem slučaju do 14. januarja l. 1925. Ker se pa že po glasovalnem zboru vidi, kdo ima večino, je vse skupaj bolj formalnega značaja, če ne nanese slučaj, da sta oba kandidata približno enako močna. Volitve v tork so bile zelo žive, ponekod je prišlo tudi do spopadov in udeležba je bila nepričakovano velika. Izgleda, da bo obdržal svoje mesto — predsednik Coolidge.

Gorkij se vrne v Rusijo. Maksim Gorkij, slavni ruski pisatelj se je po triletnem bivanju v inozemstvu zopet odločil, da se vrne v domovino. Namerava se nastaniti za nekaj časa v Petrogradu nato pa v Moskvi. V Petrogradu bo sodeloval pri založbi »Vsemirnajo literaturo«. V Rusijo se vrača največ radi osebnih razlogov ter da se prepriča o sedanjem položaju sovjetske države. Radi tega namerava prepotovati večji del evropske Rusije. Sovjetske oblasti se povratku Gorkija ne upirajo, dasi je pakrat ostro kritiziral današnji režim in njegove metode. Kljub temu ga smatrajo za zvestega pristaša boljševiške ideje ter njegovih ostrih kritik ne presoja kot kontrarevolucionarnih očitkov. Sicer pa se sovjeti trudijo, da Gorkijeva kritika iz literarnih krogov ne prodre v širšo javnost. Radi tega so prepovedana njegova gledališka dela, v katerih kritizira in ironizira sovjetske razmere.

Strašne poplave v zapadno-evropskih državah. Iz Francije, Nemčije in Anglije prihajajo poročila o silnih poplavah. V Franciji so izstopile reke: Marne, Oise in Seine. Zelo ogroženo je mesto Belfast. V Nemčiji je strahovito narasel Ren in reke, ki se v njega izlivajo. V Kölnu se je Ren dosedaj dvignil za 8 metrov, nad normalno višino ter preplaval pristanišča na obeh bregovih. Mesti Duisburg in Hanau sta že pod vodo, ki še vedno narašča. Dolina, po kateri teče reka Main, izgleda kot velikansko jezero. Mesto Frankfurt se nahaja v veliki nevarnosti, ker stoji voda že na ulicah ter se od ure do ure dviga. Vse telefonske in brzojavne zveze z Berlinom in drugimi mesti so prekinjene, istotako je ponekod prekinjen radi poplave tudi železniški promet. V Angliji in Walesu je zadnje tedne neprestano deževalo. — Mnoge reke so izstopile iz bregov in velikanski deli pokrajin so preplavljeni. Na morju krog Anglije divja že par dni strahovit vihar in zelo ovira promet z ladjami.

Kulturni boji na Francoskem in Turškem

Francozi so druge vrste ljudje kakor Angleži. Angleži so ljudje širokega duševnega obzorja in velike strpljivosti napram takim, ki pripadajo drugemu verskemu in političnemu mišljenju. Zato na Angleškem ni ugodnih tal za kak kulturni boj, ki bi bil naperjen proti katoliške cerkvi. Katoliško cerkev smatrajo kot največjo in notranje najbolj strnjeno in enotno versko organizacijo z veliko moralno in politično avtoriteto in vsled tega je celo Macdonald, dasi po svojem mišljenju socialist, odklonil zahtevo nekaterih protestantskih nestrpnih, da bi se opustilo angleško poslanstvo pri Vatikanu.

Drugačna pa je francoska miselnost: čustvena, temperamentna in impulzivna, nagibajoča k intolanci (nestrpnosti). Ta slaba stran francoskega značaja je sedaj pod ministrom Herriotom buknila na dan. Naša karakteristika ne zadeva francoskega ljudstva kot takega, marveč tiste kroge, ki so se na Francoskem polastili javnega življenja in ki prejemale svoje direktive (navodila) iz framasonske lože.

Že leta 1917 — torej v onih težkih vojnih časih, ko je Francija v katoliški veri in cerkvi iskala duševno moč in tolažbo — je profesor na Sorboni Aulard, eden izmed voditeljev partijskega framasonskega Velikega orienta, zapisal v svojem »Verskem programu« te le besede: »Mi hočemo, da je religija zasebna zadeva, kakor je to pri nemških socialnih demokratih. Vsak klerikalni vpliv na javno življenje, na šolo, kratko na vse žive organizme družbe se mora prepovedati, celo onemogočiti. Ne sme več biti katoliške Francije!«

In ker ne sme biti katoliške Francije, zato je Herriot meseca julija dal po svojem ministru za mornarico odpraviti vse duhovnike iz mornarice. Zato je pod Herriotovim vodstvom finančni odbor francoskega parlamenta iz državnega proračuna odstranil postavko za vzdrževanje francoskega poslanstva pri Vatikanu. Za to se morajo odpraviti vse krščanske šole v Alzaciji in Loreni ter se v vseh novih francoskih pokrajinah upeljati brezverski francoski šolski zakoni.

Kakšni so ti zakoni, je Herriotu jasno in javno povedal kardinal Andrieux, bordeauski nadškof, med drugim s temi besedami: »Šolski zakon z dne 28. marca 1882 je framasonskega izvora; ta zakon izpodkopava svete pravice familije, lajzira oficijelne šolske programe ter prepoveduje učiteljem podučiti otroke o njihovih dolžnostih do Boga. Zakon z dne 1. julija 1901 je framasonskega izvora; ta zakon daje drž. vlasti pravico, ki nasprotuje naravnemu pravu, ker tiste Francoze, ki so poklicani k izvrševanju evangeljskih svetov, pri tem ovira ter onemogočuje združitev k skupnemu življenju v službi lastnega izpopolnjevanja in v službi bližnjega. Zakon z dne 7. julija 1904 še postruje zakon z leta 1901 s tem, da kongregacijam zabranjuje vsako vrsto poduka. Zakon z dne 9. novembra 1905 o ločitvi cerkve in države je framasonskega izvora; ta zakon ima za pretvezo, da hoče državo in cerkev ločiti, v resnici pa je cerkev oropal njenih posestev in dobrin ter je bogosluž-

je, v nasprotju z določili cerkvenega prava in katoliške hierorhije (duhovništva), na demokratski način organiziral; za izvrševanje katoliškega bogoslužja postavlja nesprejemljive pogoje, ker ne priznava cerkve kot cerkve in neodvisne družbe. Lajski zakoni so bili izdelani v ložah in sprejeti od parlamenta, ki je bil pod njihovim poveljem.«

Herriotova namera, ki jo ima napram Alzaciji in Loreni in njunim krščanskim šolam, je vzbudila pravcato burjo nezadovoljnosti med tamošnjim ljudstvom, od katerega zahteva najmanj 80 odstot, da morajo ostati krščanske šole. Odločno borbo katoličanov podpirajo tudi protestantje. Protestantoski zgodovinar Friderik Kiener, profesor na strasburški univerzi je zapisal v listu »Echo de Paris«: »Čemu naj vse to služi in vodi? O izidu spora ni mogoč nobeden dvom, Alzacija-Lorena bo zmagala. Katoličani ne bodo popustili in francoska vlada bo morala kakor Bismarck po kulturnem boju iti v Kanosso. Alzaško-lorenski katolicizem je skala, katere ne bodo mogli razdejati. Pripominjamo, da smo tudi protestanti bili globoko žaljeni vsled načina, kako Herriot razpravlja cerkvena vprašanja.«

V ozadju te proticerkvene borbe na Francoskem stoji židovstvo, ki razpihuje sovraštvo proti katoliški veri in cerkvi ter je v to svrhu spretno razpredlo svoje mreže preko framasonske lože med liberalnim meščanstvom in preko socialne demokracije med delavskimi sloji. Večni žid je smrtni sovražnik katolicizma.

Židovstvo je povzročitelj in pospešitelj protikrščanske gonje, ki jo je v zadnjem času uprizorila druga država, namreč Turčija. Revolucija zoper Sultana Abdul Hamida je bila delo framasonstva in židovstva ter imela svoje izhodišče v Solunu, kjer je sedež turškega židovstva. Sedanji voditelji Turčije so framasoni, kakor so bili mladoturki. Odpravili so kalifata ter Turčijo proglašili za republiko. Njihovo geslo je: »Nacionalizacija, turkizacija!« Lajzacija šol je že počela. V državnih šolah smejo neturki podučevati samo traktat, ako plačajo za to predpisano takso. Turški jezik, turško zgodovino in geografijo smejo učiti samo Turki, tudi v zasebnih šolah, ki morajo takšne turške učitelje drago plačevati. V krščanskih šolah se ne sme podučevati religija in v učilnicah ne sme biti ne križa ne druge verske podobe.

Te vladine odredbe pomenijo smrt za vse krščanske šole, zato so verske kongregacije, ki vodijo največji del teh šol, sklenile zapreti svoje šole. To se je zgodilo v pondeljek po tih nedelji, ko so se zaprle vse krščanske šole in od takrat je 14.000 otrok brez šole in poduka. Šolsko vprašanje za te otroke je tem težje rešiti, ker so njih stariši večinoma brez premoženja ter vsled nove turške politike, da se nobenemu tujcu ne sme dati nič zaslužiti, tudi brez službe. To sicer ni v skladu z lausansko mirovno pogodbo, ki določa, da se krščanskim uradnikom in nameščencem ne smejo delati ovire in težave, toda Turki se malo brigajo za te določbe. Ko so nekatere evropske vlade, zlasti Francija, vložile pri angorski vladi protest, so Turki odgovorili: »Načelo verske šole je nezdružljivo z lajzirano republiko; verskim šolam ne preostaja nič drugega, nego da ali sprejmejo lajzirano vrhovno vodstvo ali pa zaprejo svoje prostore.«

To je hud poper pod nos lajzirani Franciji. Sedanji francoski vlastodržci pa se niti ne morejo pritožiti, ker so mladoturki in sedanji turški voditelji hodili v šolo pri francoskem framasonstvu in svobodomiselstvu. Kdor sam dela zlo, se ne sme čuditi, da ga drugi posnemajo, ter ne sme zahtevati, da naj so poganj boljši, nego kristjani.

Onevne novice.

Županske volitve v Ptuj. Dne 5. t. m. ob 18. uri zvečer se je vršila v Ptuj prva seja novoizvoljenega občinskega sveta, na kateri se je vršila volitev župana. Volitve je vodil najstarejši občinski svetovalec Nemec Steudte. Za župana je bil izvoljen z 19 glasovi dr. Matej Senčar, za podžupana pa dosedanji župan g. Anton Blažek. Med izvolitvijo se je nabrala pred magistratom velika množica Slovencev, ki so izvolitev slovenskega župana burno pozdravljali.

Komedijanstvo konjiškega župana — notarja Jereba. Komaj je usta zaprl po svoji izjavi pri oficirski večerji v Narodnem domu, v kateri je dal duška svoji narodni nezavednosti in v kateri je tako podlo ponižal slovensko ime, že si upa sklicevati seje podružnice Jugoslovanske Matice, katere naloga vendar zahteva ne frazersko, ampak odkrito narodno mišljenje in delovanje. Ko bi na spored seje vsaj stavil točko: volitev novega predsednika. Mož ne čuti, da je v tej njegovi funkciji oskrunjena tudi ta narodna institucija, kakor se sploh ne zveni za javnost, kako ona sodi o tem škandalu. Gospod notar, zadeva ni mogoče samo mimoidočega, časnikarskega pomena, ampak vi ste z njo doigrali.

Konjiške občinske volitve razveljavljene. Mariborska oblast novoizvoljenega konjiškega župana ni potrdila, ampak je cele volitve razveljavila. Kedaj se bodo vršile v Konjicah nove občinske volitve, še ni določeno.

Vprašanja. Ali si Slovenec, ki ti je mar za našo zemljo in rodni jezik in za slednjo ped, ki bi ti jo hoteli iztrgati in jo potujčiti, postavil svoje življenje? — Ali se spominjaš časov, ko so po načrtu prodirali v tvojo zemljo in ti vsiljevali tuj jezik in ga vtepali tvojim otrokom, hoteč jih izneveriti rodni zemlji in tvojemu srcu? — Ali se spominjaš, kako so te pitali z drobtinami, ko si zahteval kos, ki ti je po pravici šel? — Ali se spominjaš gnjeva, ki ti je stiskal pesti, da bi udaril, a so ti bile roke vezane? — Spominjaš se in iz svobode ne bi šel več v sužnjost, v katero za zapadli naši bratje, v sužnjost, ki je hujska, kakor katerakoli prej. Jezik in duša zahtevajo od naših zaslužnih bratov in še zemljo jini

hočejo iztrgati; proslula razlastitvena naredba iz letošnjega julija priča to! — Ali moreš ostati, ki so Slovence, ob tem brezbrženi? — Ali ne slutiš, da je udarec za udarcem, ki zadeva naše brate v Korotanu, ob Soči in Adriji, udarec, ki je namenjen nam vsem? — Kak bo tvoj odgovor? — Slovenec sem in mi je mar za rodno zemljo in jezik in za slednjo ped, ki bi jo hotel kdo nam iztrgati in jo potujčiti! Življenje za rodno zemljo, življenje za rodni jezik! — Prav! Toda, ali boš 9. novembra ko gre Jugoslovanska Matica v boj za kulturno podporo zaslužnjem bratom, tudi tako nesebično navdušen in pripravljen na žrtve? Bodi in pokaži že ob tej priliki, da se tvoje besede skladajo z dejanjem!

Zastrupil se je. V Ljubljani se je skušal zastrupiti v sprehajališču »Zvezda« neki 21 letni mladenič iz Rakeke. V mestu je iskal že dalje časa službo, ker je pa ni dobil ter ostal brez vsakih sredstev, je hotel skleniti življenje s samomorom. Zvečer, ko je donela iz bližnje kavarne godba ter so drevoredu vrvele množice sprehajalcev, se je vsedel na samotno klop ter izpil steklenico fizola. V strašnih kricih zvijajočega so ga našli mimoideči ljudje ter obvestili rešilno postajo. Stanje samomorilca je zelo nevarno.

»Slobodni Dom« bo izhajal v cirilici. Radič, oz. njegova stranka se bavi z načrtom, izdajati svoje službeno glasilo »Slobodni Dom« tudi v cirilici. Ta akcija stremi za tem, da bi se tudi v Srbiji osnovala srbska seljaška stranka. Radičevci pravijo, da so jih k temu pozvali sami srbski kmetje iz valjevskega okrožja. Dosedaj je izhajal »Slobodni Dom« v hrvatskem in nemškem jeziku.

Odmev Pašičevega režima. Krog 1000 delavcev, ki gradijo cesto Valjevo—Loznica, je zapretilo, da bodo napadli finančno upravo in si na ta način sami pripomogli do izplačila plač, katerih že niso prejeli en celi mesec. Delavci so došli v Valjevo in tamkaj so jim dali prehrano. Delavci so zaprli inženjerja in zapretili, da ga bodo ubili, ako se jim ne izplača zaslužen denar. Notranji in gradbeni minister sta se obrnila do ministra za finance dr. Spaha, da naj izplača delavstvu v kar najkrajšem času denar. Denar je že na potu. Ravno kar navedeni slučaj je nekaj memento za zadnjo radikalno vladu. Ko je prišla Davidovičeva vlada do oblasti, je našla zgoraj navedeno cesto v delu in sicer je celo delo preračunano na 700 milijonov dinarjev, a v proračunu pa je samo 20 milijonov. Slučaj Valjevo ni nič drugega, nego posledica bivšega Pašičevega režima, radi kojega so delavci prisiljeni, da stavljajo svoje življenje na tehtnico, ako hočejo doseči izplačilo zasluženih plač.

Izkoriščanje kraljevih slik. Kakor znano so na dan Vseh svetnikov hanaovci in komunisti vdrli v Zagreb v prostore orjune ter tam razbijali in trgali, kar jim je prišlo pod roko. Uničene so bile pri tem tudi kraljeve slike, ki so visele na steni. Par dni na to so pa orjunci in samostojni demokrati po Beogradu kazali s črnim polite in raztrgane slike, češ, da so to vse napravili Hrvati v Zagrebu. Raztrgane kraljeve slike so razstavljali na raznih mestih. Če bi se bile vse te slike trgale in mazale po Zagrebu, potem bi bila morala imeti zagreška orjuna celo zalogo takih slik in ne samo par, kakor je to običajno po pisarnah. Nadalje se dobro vidi, da so madeži na v Beogradu razstavljenih slikah zelo sveži in tako je gotovo, da so se slike v Beogradu trgale in mazale v hujskajoče namene.

Kongres Ženske Male antante. Po zgledu politične zveze držav Male antante se je lansko leto osnovala zveza ženskih kulturnih društev v državah Male antante. Ta zveza se imenuje Ženska Mala antanta. Priredi vsako leto kongres v eni izmed včlanjenih držav. Letos se je ta kongres vršil v Beogradu ter se je te dni končal. Izvolilo se je novo predsedstvo ter je izvoljena za predsednico Ljeposava Petković, za podpredsednico Rumunka princeza Kantakuzat, za tajnico Vlajič in za blagajničarko Milena Atanacković. Prihodnji kongres se bo vršil naslednje leto v Atenah.

Krvava drama med ruskimi begunci. V Novem Sadu je ustrelil korist tamošnje opere, ruski begunec Mihajlo Grigorjev, begunka Georgija Kornevalski-Satileva. Zločin se je dogodil v obednici ruskih beguncev med obedom. Grigorjev in Satilev sta sedela pri skupni mizi. Nenadoma je potegnil Grigorjev revolver ter izstrelil na Satileva pet krogel, ki so ga vse zadele v glavo. Satilev se je zgrudil takoj mrtev z razstreljeno glavo. Po zločinu si je Grigorjev mirno opral roke ter se dal po došlem stražniku brez upiranja odvesti na policijo. Izjavil je, da je umoril Satileva radi tega, ker je zapeljal in okužil neko rusko begunco, v katero je on bil zaljubljen. Najprej je svojega tekmeča pozval na dvoboj in ker ga ni hotel Satilev sprejeti, ga je enostavno ob prvi priliki ustrelil.

Rumunski financarji — tihotapci. Obmejnimi organom v Vojvodini je bilo že dalje časa sumljivo, da dobijo trgovci ob rumunski meji po izredno nizki ceni blago iz Rumunije. Preiskava je dognala, da rumunski financarji na veliko tihotapijo razno tekstilno blago preko meje ter ga prodajajo našim trgovcem. Trgovcem so se predstavljali kot zastopniki rumunskih tvrdk ter sklepali z njimi pogodbe.

Aretacija nevarnega vlomilca. Celokupna jugoslovanska policija je že dalje časa neumorno zasledovala drznega vlomilca Otorepeca, katerega smatrajo za najbolj prebrisane in najnevarnejšega zločinca naše države. Izvršil je že nebroj vlomov in tatvin v vseh večjih mestih, posebno dobro ga pa poznata Zagreb in Ljubljana. V Zagrebu je bil nekaj časa s tovarišem Žolgerjem strah in trepet vseh trgovcev, ker so bili v lomli v trgovine njegova špecialiteta. Neumornemu zasledovanju policije se je posrečilo Žolgerja spraviti pod ključ, dočim bi Otorepec po stari navadi srečno odnesel pete, da ga ni dobila sedaj roka pravice po pravem naključju in ne da bi vedela v

začetku, kakega nevarnega ptička ima v oblasti. Otorepec se je ustavil na begu pred zagreško policijo v Osijeku, kjer je kmalu po svojem prihodu vlomil v mizarstvo delavnico Gjura Tkalcu ter odnesel iz nje več parov čevljev. Tkalec je o vladu obvestil policijo, obenem pa tudi sam skušal zaslediti tata. To se mu je posrečilo minulo nedeljo, ko je na trgu srečal mladeniča, ki je nosil njemu ukradene čevlje. Takoj je opozoril na to stražnika, ki je mladeniča odvedel na policijo. Tu se je legitimiral kot Franc Vedečnik, rodno iz Slovenije. Tatvino je tudi skesano priznal. Ko so ga že hoteli odvesti v zapor, je stopil v sobo slučajno neki detektiv, ki je v Vedečniku takoj spoznal nevarnega in že dolgo iskanega Otorepeca. Po dolgem zavijanju je vlomilec končno ponosno priznal, da je pravi Otorepec, ki je prizadjal že toliko muke policiji.

Tako so tudi svetniki spali. V našem listu smo poročali, kako je bil na smrt obsojeni slavonski razbojnik Jovo Čaruga kaznovan disciplinarnim potom. Med Čarugo in kaznenko Eržiko Rot se je razvila ljubavna korespondenca. Pazniki so to dopisovanje izsledili in Čarugi je bilo prisojeno 17 dni trdo ležišče, Eržiki pa sedem dni. Čaruga je to obsodbo mirno sprejel, sam odstranil s postelje slamnjako in rekel: »Tako so spali tudi svetniki!«

Usmrtilitev roparja v Velikem Bečkereku. Preteklo nedeljo je bil obešen v Velikem Bečkereku v Vojvodini razbojnik Vaso Čakula. Pred tremi leti, ko je bil namrečen kot delavec v sladkorni tovarni, je ubil in oropal blagajnika tovarne Drila in uradnika Bolesa, ko sta nesla denar za izplačilo delavcev. Umor je ostal skoro dve leti neodkrit, dokler končno orožništvo ni izvedelo za roparja. Čakula bil je obsojen na smrt in vse višje instance so to obsodbo potrdile. Obesil ga je sarajevski krvnik Mauser na dvorišču okrožnega sodišča.

Nove priprave kačakov. Naše straže ob albanski meji opazajo že nekaj tednov živahno gibanje albanskih tolpe. Iz tega se da sklepati, da Arnavti zopet pripravljajo nove vpade. Naši vojuni so sedaj prinesli zanesljiva poročila, da pripravljata Bajram Cur in Hasan Prištinac nove napade. Vse kačake, ki so pribežali v Albanijo na prezimovališče, zbirata v Strumi in drugih obmejnih mestih. Tu jih vežbajo in pripravljajo na boj albanski orožniški oficirji. Izdelan je že tudi načrt za vpade, ki bi se v glavnem izvršili v okolici Djakovice in Peči. Radi teh vesti so naše obmejne postojanke znatno ojačene z novimi četami.

Naše domače industrije. Kakor zvemo, je ustanovila znana tukajšnja Splošna stavbena družba zraven že obstoječe velike železokonstrukcijske delavnice na najmodernejši način urejeno tovarno vijakov, ki se nahaja že v obratu. Ta tovarna je v stanu, izdelovati vijake za les in zakovice za pločevino v vseh dimenzijah iz železa, bakra, medenine in aluminija in je s tem ustvarjeno velikovredna neodvisnost od inozemstva, ker ima naša domača industrija in naši odjemalci sedaj priliko, kriti svoje potrebe naravnost pri glasovitem domačem podjetju. Priporočamo našim konzumentom, da na ta način podpirajo našo domačo industrijo ter opozarjamo na to tozadevni današnji inserat v našem listu.

Reklamna taksa. Od finančnega ravnateljstva izvem, da so reklamne notice na papirnatih vrečicah, kakor jih uporabljajo trgovci, reklamne takse po tarifni postavki VIII. proste, dokler se ne pilepljajo na zidove, plote itd.

Sežiganje bankovcev v Sarajevu. Te dni bodo sežigali v Sarajevu stare, iz prometa vzete bankovce v skupni vrednosti 1 milijon 700 tisoč dinarjev. Sežigani bodo pred posebno komisijo iz Beograda, ki je že prispela v Sarajevu. Sežiganje bo trajalo tri dni ter se bo vršilo v peči tobačne tvornice.

Odkritje starega arhiva. Zgodovinarji, ki se bavijo z zgodovino Dalmacije in stare Hrvatske, so zelo težko pogrešali starodaven arhiv mesta Trogira, za katerega se je mislilo, da se je izgubil. Te dni so našli na podstrešju trogirskega občinskega urada med razno ropotijo kupe starega papirja in pergamentov, ki tvorijo tako težko iskani arhiv. Pergamenti so pisani v gotici; žal so večinoma začetne strani izgubljene ter jih ni mogoče najti. Arhiv se začneja z letom 1254 ter nudi zgodovinarjem neprecenljive podatke o starohrvatski zgodovini.

Začetek odkupa hercegovinskega duhana. Od Vseh svetnikov pa do Božiča se po Hercegovini odkupuje fini tobak. To prodajo duhana imenujejo Hercegovinci: vaga! Prodaja duhana je dobila radi tega naziv »vaga«, ker duhan najprej izmerijo, nato ga tehtajo in končno pa že uganjajo na škodo seljakov državni organi pri ga pa ocenijo razredih. Razne nepravilnosti in krivice merjenju tobaka in te razne nepravilnosti si je hercegovski seljak prav dobro zapomnil in radi tega je krstil celo proceduro z odkupom duhana za »vago«. V celem so tri vage. Začne se v sredini novembra, konča pa v januarju prihodnjega leta. Letos so naznanili hercegovskim tobačnim producentom, da jim bodo odkupljeni tobak plačali v gotovini in ne več v bonih kot doslej.

Na Kum izleti OASPD v nedeljo, dne 9. novembra. Odpeljemo se ob 4.57 do Trbovelj ter vrnemo čez Zidani most. Radi polovične vožnje se je prijaviti pri g. J. Baloh, Grajski trg.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru priporoča sledeče knjige iz lastne zaloge: Jugoslovanski Pijemont s poštnino vred 8 D, Slovenska ženska 11 D, Moj stric in moj župnik 5 D, Gladiatorji I. del 9 D, II. del 11 D, Zgodba o nevidnem človeku 8 D, Dušica I. del 17 D, V Libijski puščavi 12.50 D, Vzor človek 10.80, Pridige 31.40.

Razglednice za sv. Miklavža, Božič, Novo leto, so po nizkih cenah na razpolago v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Iz Maribora.

Prvi ukrep žerjava. Veliki župan mariborske oblasti g. dr. Vodopivec je bil danes jutraj odstavljen.

Čudna zadeva. Našemu poročilu o »špijonski« aferi alá Androlič sta prinesla dva mariborska lista v nekoliko nasprotujoče informacije. Te informacije nosijo tudi naslov »špijonska« afera, navajajo pa dejstva, iz katerih se taka aferi nikdar ne bo mogla napraviti. — Priznava se namreč, da je narednik Ošlak zmeden, in če je tako, kako so ga potem mogli napraviti za »špijona«, pa če je tudi res imel kake šampilje. Nadalje, kako so mogli s takim »špijonom« še druge ljudi spravljati v zvezo ter uklenjene vlačiti v ječo in preiskavo! Trdi se, da trgovca Ošlaka niso v zvezi s to »špijonsko« afero aretirali. Aretirali so ga pa le, torej zakaj so ga? Ali se lahko ljudi kar tako aretirajo? — Če bi kak narednik tudi imel šampiljke, če bi ponarejal in ne vemo kaj še, potem to še dolgo ni špijonska aferi. Predno se taka aferi konstruira, je treba dobro premisliti, kaj je špijonaža sploh in kdo bi lahko bil špijon. Pri Androlički, ki je službovala po raznih oblastnih pisarnah ter se je potepala z raznimi oblastnimi organi, bi bili tudi lahko vedeli, da za kosilo in vino vse kaj drugega prej prodaja kot pa državne tajnosti, do katerih ne more niti priti, pa so vendar iz nje napravili »špijono«, da so nedolžni ljudje radi nje dolge mesece trpeli po ječah, dokler ni sodnija vse skupaj spoznala za zmoto. Če se bodo takodelale špijonske afere, bomo daleč prišli. Faloti in fantasti bodo lahko vsakega človeka ovajali za »špijona« in če pri »osumljencu« najde preiskava nekaj zemljevidov, knjig in drugih stvari, ki bi jih pravi špijon tudi lahko rabil, bo pa človek z vsemi svojimi sorodniki in znanci lahko čakal v luknji, dokler sodišče cele zadeve ne proglasi za prazno.

Protestni shod proti uredbi o draginskih dokladah državnih upokojencev priredi Društvo jugoslov. drž. uslužbencev in upokojencev dne 8. novembra 1924 ob 18. uri v veliki kazinski dvorani v Mariboru. Državni uslužbenci in upokojenci, udeležite se shoda polnoštevilno!

Danes ob pol 8. uri je v društveni sobi Koroška cesta št. 1 (poleg cerkve sv. Alojzija) važno in zanimivo zgodovinsko predavanje! Pričakujemo lepo udeležbo, še lepšo kot je bila zadnjič! — Predavatelj je č. g. Ljubša.

Omladinska prireditve. Katoliška omladina v Mariboru ima v nedeljo, 9. novembra ob 5. uri zvečer v Narodnem domu prvo večjo prireditev v tej sezoni. — Predstavlja se bode drama: »Kazen ne izostane« in šaloigra: »Čudodelna brivnica«. Pred in med predstavo nastopi pevski in tamburaški zbor ter godba na pihala. — Vstopnice se prodajajo v petek in soboto v glavni tobačni trafiki na Glavnem trgu in pri blagajni. Ker je čisti dobiček namenjen za nove zvonove bazilike Matere Milosti, se preplačila hvaležno sprejemajo ter se slavno občinstvo in prijateljska društva uljudno vabijo k obilni udeležbi. Torej v nedeljo vsi k omladinski predstavi. Odbor.

Sestanek vojnih oškodovancev iz Primorja. Pozivljajo se vse osebe, ki so bile tekom vojske oškodovane na Primorskem, na sestanek, ki bo v nedeljo dne 9. t. m. ob pol 11. uri v restavraciji Narodnega doma v Mariboru. Na tem sestanku se bo razpravljalo, kake korake ni bilo treba napraviti, da se doseže plačanje vojne škode, katero so pretrpeli naši državljani na Primorskem. Na sestanku poroča dr. Bogomil Vošnjak.

Za Protituberkulozno ligo v Mariboru so darovali: Zadržna gospodarska banka v Mariboru 100 D. Trgovska banka v Mariboru 300 D, Jadranska banka v Mariboru 100 D. I. hrv. štedionica, podruž. v Mariboru 100 D. Slavenska banka v Mariboru 200 D, Tvrdka Götz 200 D. Vsem darovalcem izreka odbor PT lige najpristrčnejšo zahvalo.

Mestno električno podjetje prekine v nedeljo, dne 9. t. m. od 7. ure jutraj do 14. ure popoldne dobavo toka za vse omrežje.

Redovna telovadba za člane in starešine orlovskega odseka se vrši vsaki četrtek v gimnazijski telovadnici. Vhod iz Koroškeve ulice. Bog živi! Načelnik.

Že 38 let je
SARGOV
KALODONT
ZOBNA KREMA
nenadkršljivo dobro!

Sodarske pomočnike sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu Fran Repič, sodarski mojster v Ljubljani, Kolezijska ulica 18. 627 4—1

Naznani o

Čast nam je cenjenemu občinstvu naznaniti, da smo otvorili v palači Zadružne gospodarske banke v Mariboru, Aleksandrova cesta 6

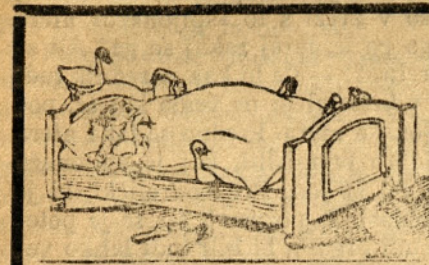
zalogo svojih tovarniških izdelkov.

Tam se bodo prodajali od sedaj naprej na debelo in na drobno izključno le naši izdelki, kakor: bronasti zvonovi, kovinasta roba, kuhinjska posoda iz aluminija, kletarski predmeti itd., že znano solidno izdelani, po najnižjih tovarniških cenah.

Prevzamemo tudi popravila strojev v strokovno izpeljavo, zlasti tudi težka varilna in kovaška dela. — Za obilen obisk se cenj. občinst. najljubšeje priporočamo

Inž. J. & H. Bühl

livarna zvonov in kovin in tovarna strojev,
Maribor

posteljno perilo, odeje živane in flanelaste, preproge, zastore, posteljne in kavne garniture, namizne prte, prodaja v velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, št. 334. Ilustrovani cenik zastoji! Trgovci engros cene.

PERJE

za zglavnike, puh za pernice, žimo, afrik in cvilih za žimnice, platno za prtiče in vse drugo

481 16

:: Fižol ::

prepeličar, rudeči in druge vrste kupimo v vsaki množini. Ponudbe z vzorci na Fr. Gorjanc & Cie. Kranj.

!! Za ženske in otroke !!

Velika izbira pletenih jopic, bluz, oprsnikov, jumperjev, robcev, kostumov, pelerin, kopic, celih oblek, sviterjev, dokolenic i. t. d., vse lastnega izdelka in po zelo nizkih cenah. Vsa naročila po meri se izvršijo točno po želji

lastni pletarni

Marije Vezjak

Maribor, Vetrinjska ulica 17.

Bluze se vežejo od 50—80 D.

Tovarna vijakov

Splošne stavbene družbe

Maribor, Aleksandrova 12

Vijaki za les vsake vrste in vsake velikosti, zakovice za pločevino iz železa, bakra, medenine in aluminija.

Tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov

Perhavec & Valjak

MARIBOR Meljska cesta 3, MARIBOR

priporoča predvsem svojo veliko zalogo najizbornejšega Vermouth-vina, od najslovičnejših zdravnikov kot splošno in najučinkovitejše sredstvo proti različnim bolestim ter zlasti rekonvalescentom in slabotnim priporočenega. Poleg tega se dobijo in so vsak čas na razpolago najrazličnejši likerji, rum, konjak in slivovka, vse najboljše kvalitete.

Zahtevajte cenikel 676 11—1

VRVI ZA ZVONOVE

nudi vr- Vetrinjska
varna : : Ivan N. Adamič, : ulica 20

Organist, cecilianec, prvovrst na moč, išče službo in vzame v najem trgovino v bližini farne cerkve na prometnem kraju. Nastop takoj. Dopise na upravo lista. 683 2

Razno zimsko blago za moške in ženske obleke ima na prodaj po znižanih cenah manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor. Glavni trg. 609 6

Predivo kupuje po najvišjih cenah ali zamenja za gotove vrvi tvrdka Ivan N. Adamič, Maribor, Vetrinjska ul. 20. 613

Odeje, koe, posteljno perilo, posteljno perje, barhenti, platno, hlačevino, preproge prodaja po zelo znižanih cenah manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor, Glavni trg. 610 6

Sveže kislo zelje najboljšo kakovosti priporoča M. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 656 3

Znižane cene! Zimsko perilo za moške in ženske, nogavice in vse druge potrebščine ne ima na prodaj manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor. Glavni trg. Znižane cene! 611 6

Elegantna zofa, veliki lepi okvirji za slike in galoše za gospode na prodaj. Kamniška cesta 5, pritičje levo. Od 7.—10. in 13.—16. ure. 686

Pozor! Dospel je en vagon letošnjih najfinjših dalmatinskih suhih fig ter se prodajajo na debelo po najnižji ceni. Mijo Obradović (gostilna Kirbiš), Vetrinjska ulica 3. 684

CUNJE

trojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glačevino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,
Maribor, Dravska ulica 15

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovinskimi odpadki in vilitino.

NAZNANILO.

Vsled preselitve trgovine se prodaja vse manufakturno blago po izvanredno nizki ceni.

Vsaki ponedeljek, torek in sredo od 8.—12. in od 2.—5. ure:

volneno blago, velour, flauš, angl. blago, damsko sukno za kostume in plašče in najnovejši karo za damska krila. Moško sukno, modni kamgarn in razne novosti, kakor tudi double, cover coat i. t. d.

Vsaki četrtek, petek in sobota od 8.—12. in od 2.—5. ure:

velika prodaja najnovejše svile, svilen trikot in razne moderne tkanine peluche, baržbn, duvetin i. t. d. Etamin, eponge, frote, crepon. Sifon, platno vseh vrst. Porhat, flaneli, velouri najnovejši vzorci in drugo razno blago.

Modna manufakturna trgovina

Bidouc Pregrad,
Maribor, Aleksandrova cesta 28.

Trgovci!

Zelite si ohraniti stalno odjemalce, držite v svoji trgovini le najboljše blago, zato prodajajte samo in izključno le

CETINA TESTENINE

katere so priznane najboljše!

CETINA je največja in najmoderneje po napolitanskem vzoru urejena tovarna testenin v Omišu, Dalmacija.

CETINA proizvaja najboljše in radi tega najcenejše testenine, tekmuje z najboljšimi domačimi in inozemskimi proizvodi.

CETINA si je osvojila brez vsake reklame vsa glavna tržišča v tuzemstvu.

CETINA izdelke pozna ves trgovski svet od Maribora do Bitolja in od Subotice do Cetinja.

CETINA testenine, zaradi zelo velike hranivosti in najboljše kakovosti, ne smejo manjkati ne na bogati, ne na siromaški mizi!

CETINA testenine se dobijo v vsaki boljši trgovini!

Glavno zastopstvo:
Stanko Pallaš, Maribor, Koroščeva ul. 5.

Senzacija in najnovejši izum je

„TOPLODAR“

brez peči, ki ogreva prostor brez kuriva. — 150 odst. prihranka premoga in drv!

Uspeh velikanski! — Nabavna cena malenkostna!

Izdelovalnica galanterijskih predmetov in aparatov iz kovine

Nipič in drug družba z o. z., Maribor, Trubarjeva ul. 4

Telefon interurban 82.

Brzojavni naslov: Dunakup.